

Ishaja vask dan razen
nedelj in praznikov.
Issued daily except Sun-
days and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški
prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 S. Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XX. Chicago, Ill., petek, 5. avgusta (August 5), 1927. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 183

DONAHEY POZI- VA RUDARJE NA KONFERENCO

Povabil je Lewisa in magnate
premoga, da se naj zedinijo
za nova mezdna pogajanja.
Ohijski baroni štejejo na po-
boje.

Columbus, Ohio. — Ohijski
governor Donahey je v sredo
brzjavno povabil Johna L. Le-
wisa, predsednika rudarske or-
ganizacije United Mine Workers
of America in Rice Millerja,
predsednika lestvičnega odbora
premogovniških lastnikov na
centralnem konkurenčnem polju
mehkega premoga, da ponovno
skliče mezdno konferenco, ki je
bila kancana z zastojem zad-
nje spomlad v Miamiu, Flori-
da.

Istočasno je Donahey pozval
governorje Indijane, Illinois in
Pennsylvanije, naj pošljejo ena-
ko povabilo Lewisu in Millerju.
Governor Donahey smatra, da
je priložnost nekaj storiti radi
akutnega položaja v Ohiu, kjer
so srboristi magnetne premoga
začeli s silo orožja razbijati or-
ganizacijo rudarjev in uvajati
odprto delavnico. Poročila o na-
daljnih nemirih in konfliktih
med stavkarji in stavkovski pri-
hajajo dnevno iz premogovnih
naselbin.

Nazadnjaški urednik zapleten v nov škandal

Preje se je šlo za olje, zdaj pa
za igro, ki je poznana pod
imenom "golf".

Washington, D. C.—(F.P.)—
Edward B. McLean, izdajatelj
dnevnika "Washington Post", je
zopet zapleten v škandal. Tak-
rat je bil znan za korupcijo
članov kabineta, zdaj je pa ob-
tožen, da korumpira športne
amaterje, ker vzdržuje George
Voigta, o katerem se pričakuje,
da izide pri tekmah v igri golf
letos kot zmagovalac, ako ne bo
izključen od turnirja kot profe-
sionalen igralec.

Društvo za igro golf je odkri-
lo te fakte: Voigt je resigniral
v vladni službi v mesecu oktob-
ru leta 1926, da postane Mc-
Leanov privatni tajnik. Svojim
prijateljem je povedal, da ne
pričakuje, da bo delal kaj dru-
gega kot igral golf, pa da tudi
nima drugega dela. McLean
plačuje njegove pristojbine in
potne stroške, McLeanov deček,
ki nosi zanj potrebne palice in
pobira žogo, služi tudi Voigtu v
tekmi za prvenstvo.

McLean je rekel senatorju
Walshu, ko je bila v teku pre-
iskava zaradi Teapot Doma, da
je tajniku Fallu posodil \$100,-
000, kar se je pa kasneje izka-
zalo, da je bilo posojilo, ki ga je
prejel od E. L. Dohenyja, olj-
nega magnata. McLean se je
opravičeval, da je govoril neres-
nico, da je pomagal staremu pri-
jatelju.

McLeanov list "Washington
Post" je najbolj nazadnjaški
list v Ameriki. Prav ostro kri-
tizira Coolidge in Kellogg, za-
kak ni v Mehiko marširala ame-
riška armada. Ta list je več-
krat ščeval, da se z nasiljem
ovrže Callesova vlada, o Callesu
je pa pripovedoval, da je komu-
nist, ki prejema ukaze iz Mo-
skve. Ta list je občasno britake
splošne stavke obljuboval po-
moč ameriške vlade torijem, da
potlačijo delavce.

Nemški letalec bo rabil radio-
telefon.
Berlin. — Nemški letalec Oto
Koennecke bo vzel s seboj na
letalo radiotelefon, ko poleti v
kratkem čez Atlantik v Ameri-
ko, naznanja Telefunken kompa-
nija.

Fullerjeva razsodba je brutalna, pravi bra- nitveni odbor v Bostonu

Sacco-Vanzettijev obrambni odbor izjavlja, da je gover-
nerjev odlok neverjetno brutalen v svojem pristran-
stvu. Fuller je prezrl glavna dejstva v zadevi. Od-
bor pravi, da se bo boril do zadnje minute. Boston
je postal vojaški tabor. Silne demonstracije po vsem
svetu.

Boston, Mass., 4. avg. — Sac-
co-Vanzettijev obrambni odbor
izjavlja v svojem prvem odzivu
na Fullerjevo razsodbo sledeče:
"Governorjeva razsodba je ne-
verjetno brutalna v svoji pri-
stranosti, še bolj pa je brutalna
v izpustitvi dejstev — ne samo
dejstev, ki so bila odkrita v te-
ku procesa, kot je bilo ponare-
jenje ekspertnega svedoštva v
Proctorjevem affidavitu, temveč
tudi dejstev velikega pomena,
ki so prišla na dan med preiš-
kavo za zaprtimi vratni, katero
sta vodila governor in njegov
posvetovalni odbor. Da se gover-
ner in njegov odbor opravičita,
sta morala zapolčiti omenjena
dejstva. Ampak dejstva morajo
biti razkrita v celoti! Slovesna
resnica je, da nihče, ki gleda na
Sacco-Vanzettijev slučaj z gover-
nerjevega stališča, ne more
videti teh demonstrativnih fak-
tov.

"Dnevi, ki še ločijo Sacca in
Vanzettija od električnega stola,
so kratki, toda obrambni odbor
se bo boril za pravico teh dveh
delavcev do zadnjega trenutka.
Naše zaupanje v njuno nedolž-
nost je neomajano. Pozivamo
milijone ljudi po vsem svetu, ki
so se doslej potegovali za nju,
naj še ostanejo z nami, naj sto-
pijo na plan v tem zadnjem in
desperatnem naporu, da odvrne-
mo roko justičnega krvnika."

Boston, Mass., 4. avg. — Bos-
ton danes izgleda kot vojaški
tabor. Močne čete državne mili-
ce in policije so na pohodu v o-
kolici državne jettinice, javnih
poslopj, governorjeve palače in
po vseh strateških točkah.
Ker se delavske organizacije
v splošnem, komunisti in drugi
radikalci pa še posebej, priprav-
ljajo na protestne demonstraci-
je proti eksekuciji okrog nede-
lje, zlasti pa na predvečer in na
dan elektrokcije prihodnje sredo,
je governor spravil na noge
ves oborožen aparat v državi še
preden je razglasil svoj smrtni
odlok.

Obenem se je pa usula na gover-
nerja druga in še večja po-
plava brzjav, ki vsebujejo u-
gorčeni protest proti njegovi o-
smrtitveni razsodbi. Brzjavke
prihajajo celo od oseb, ki niso v
nobeni zvezi z delavskim giba-
njem in ki gledajo na afero
zgolj s humanističnega stališča.
Prijatelji in zagovorniki po-

gubljeni dvojice se ne morejo
načuditi, kako je mogel Fuller
tako brezbržno in hladnokrvno
prezreti evidenico, ki je vključe-
na v affidavitih Celestina Madei-
rosa, samozpovedanega vodite-
lja roparske gange, ki je odprto
priznal, da je southbraintrijski
dvojni umor delo njegovih ljudi,
ne pa Saccovo in Vanzettijevo
delo. Kako je mogel governor
slediti natančno, do zadnje pike
izvajanjem tožiteljev? Ali ni v
tem očiten dokaz governorjeve
politične pristranosti?

Sacco in Vanzetti sta bila za-
pisana maščevanju in smrti že
v dnevih znanega Palmerjevega
navala na "rdeče elemente." Tak-
rat sta bila prvi aretirana, ko
sta raznašala neke protestne le-
take in ko sta bila udeležena v
stavkovnih gibanjih, posebno
Sacco, na katerega so imeli ba-
roni čevljarske industrije veli-
ko piko radi njegove aktivnosti
v prid organizaciji čevljarskih
delavcev.

Pariz, 4. avg. — Ne samo ra-
dikalno francosko delavstvo, pač
pa vsi liberalni in napredni sloji
vse Francije so danes skrajno
razburjeni in ogorčeni valed
končneza sklepa v Bostonu, da
morata Sacco in Vanzetti um-
reti.

Francoske oblasti so v silnem
strahu radi prihajajočih proti-
ameriških demonstracij. Ameri-
ško poslanstvo, konzulat, časo-
pis in vsi hoteli, v katerih bi-
vajo ameriški turisti kakor tudi
vsi ameriški spomeniki na Fran-
coskem so danes zastraženi z
močnimi oddelki policije in žan-
darmerije. Kakor je silati, bo
poklicano vojaštvo v aktivno
službo.
Drugi dogodek, ki razburja
Sacco-Vanzettijeve simpatiste v
Franciji, je pridržitev Vanzetti-
jeve sestre Luigije v Boulogni.
Luigija Vanzetti je prišla z do-
biljanskim potnim listom — do-
bilja ga je na osebno priporočilo
Mussolinija — v Boulogno, da se
ukrca na parnik in pohiti v A-
meriko, kjer še enkrat vidi svo-
jega brata. Včeraj so jo pa pri-
držali, ne da bi pojasnili vzrok.
Pariški listi javljajo, da so ji
pot preprečile ameriške oblasti,
ki ne marajo demonstracij ob
njenem prihodu v New York in
ker je oblečena v same cape.
Luigija je naravnost tušla in
odnesti so jo morali s pomočjo.

Zakonodajstvo za zaščito otrok na- prednje zelo počasni

Državnim legislaturom se nič ne
mudi z zaščito. — V šest legi-
slaturah je zaznamovati nekaj
napredka, za to je pa v dva-
najst opaziti nazadovanje.

Washington, D. C.—V zad-
njih dvanajstih mesecih se je do-
godilo, ako je bil v legislaturah
en predlog za zaščito otrok spre-
jet, tedaj sta bila dva poražena.
Te predloge je pripravil otroški
biro delavskega departmanta.
Prizadevanja za zaščito otrok,
ki delajo v industriji so dosegla
šest uspehov v legislaturah, a
doživela so dvanajst porazov.

Državi New Jersey in Penn-
sylvanija sta odklonili predlog,
ki preprečuje zaposlenje otrok,
ki so na potovanju ob času, ko
bi morali biti v šoli. Te vrste
predloge bodo poražene najbrž
tudi v državah Delaware in Ma-
ryland, ker niso bile sprejete v
državah New Jersey in Pennsyl-
vania.

Države Connecticut, Illinois
in New Jersey niso hotele spo-
sobnosti za otroke, ki gredo de-
lat. Država New Hampshire ni
omejila za otroke delavnih dnevi-
nih ur na devet ali na osem in
štirideset v tednu. Države Mis-
souri, Nevada in Wyoming niso
hotele v splošnem izboljšati za-
ščite za otroke. Država Sever-
na Karolina ni hotela določiti,
da morajo otroci hoditi v šolo
do šestnajstega leta. Zdj mo-
raje hoditi v šolo do štirinajste-
ga leta.

Države Michigan, Illinois in
Maryland so sprejele zakone, po
katerih so podjetniki kaznova-
ni, ako zaposlijo otroke, ki bi
morali hoditi v šolo. Država
Severna Karolina je določila le
sedem ur dela za otroke, ki de-
lajo ponoči. Dozdej so smeli de-
lati devet ur. Državi Connecti-
cut in Maine zahtevata več spo-
sobnosti od otrok, ki gredo de-
lat.

VELIKI VODOVODNI SISTEM V OKOLICI CHICAGA.

Vodovodne cevi bodo razpeljane
v razdalji 40 milj od mesta.
Veliki projekt bo stal \$33,-
000,000.

Chicago, 4. avg. — Trintri-
deset okoliških mestec v bližini
Chicaga se je priključilo, da bodo
sodelovala pri velikem vodo-
vodnem sistemu, ki bo razpeljan
v razdalji 40 milj od mesta
Chicaga. Sicer pride v to kate-
gorijo sto mestec in vasic, ki
bodo prizadete, a se do sedaj še
niso vse odzvale, da so pri volji
kooperirati pri tem velikem
vodovodnem projektu. Velik
vodovodni projekt je proraču-
nan, da bo stal \$33,000,000.

Vodovodni sistem, ki bo v po-
lumeru dolg 40 milj, bo raztegn-
jen od mest Aurora, Elgena in
drugih.

Padel dvatisoč čevljev z lede- nika.

Calgary, Alta., 4. avg. —
Malcolm D. Geddes, veteran Al-
pinskega kluba v Kanadi, je ne-
srečno zdrsnil po ledeniku dva-
tisoč čevljev v globčino in je bil
na mestu mrtve. Poskusil je
baje spustiti se po ledeniku
Lefroy blizu Louis jezera, a mu
je spodletelo ter je telebnil v
prepad.

Napoleon aretiran.

Chicago, 4. avg. — Včeraj po-
polne je imela čikaška policija
še precej opravka z napadal-
cem Frank Napoleonom, ki je
ropal na debelo ter napadal lju-
di. Včeraj je vdril v neko trgo-
vino ter zahteval denar, a ker se
je žrtev uprla, je pričel stre-
ljati. Šest policajev je imelo
posla, predno je bil Napoleon
postavljen na varno in pod 40
tisoč dolarjev bond.

Industrijski Goljati se združujejo

Združili se bodo in pridružili se
jim bodo še drugi. — Taka
je lastnost kapitalizma.

Washington, D. C. — Pol
Washingtona ugiblje, kaj to po-
meni, da se je zvezna meddržav-
na komisija odločila, da preišče
ozke stike treh industrijskih
velikanov United States Steel
korporacije, General Motors
kompanije in du Pont de Ne-
muors družbe, druga polevica
pa zaradi tega naznanila strmi
in vprašuje, kaj se je zgodilo.

Zakaj naj meddržavna trgo-
vska komisija, zastopnica Cooli-
dge-Mellon-Hooverjeve teorije,
da naj vlada služi velebliznu,
izziva tri velike industrijske
kompanije zaradi njih "skup-
nih interesov", je vprašanje, na
katerega še ni odgovora. Neka-
teri napredni elementi, ki se ni-
so brigali dosti, ko je du Pont
kompanija kupila precejšnje
število delnic United States
Steel korporacije, daširavno je
ta kompanija lastovala precej
delnic General Motors kompani-
je, menijo, da je komisija sto-
pila v akcijo, ker je tako oseb-
no zahteval A. F. Myers, nov
član komisije. Myers je bil ju-
stični podtajnik na čelu oddel-
ka za protitrustovske preiskave.
O njem se govori, da se res
vznemirja zaradi oarodotočenja
ogromnih industrijskih sil.

Ampak zelo se dvomi, da
Coolidgeva administracija usta-
vi največje združenje industri-
je na svetu. Wall Street ne
kaže v svojih kvotacijah o del-
niškem trgu prav nobene vzne-
mirjenosti zaradi naznanila
zvezne meddržavne komisije. V
Washingtonu pa ni znamenj, da
se prične preganjanje trustov.
Justični departament ni podvzel
nobenih korakov, ki bi se dali
razlagati, da podje trustovcem
za kožo, pa tudi se ne pričakuje,
da jih podvzame. Komisija je
pa le odredila, da glavni ekono-
mičar uvede samo poizvedbe

glede direktnih in nedirektnih
stikov, ki imajo namen spraviti
te tri ogromne korporacije pod
skupno lastništvo, pod kontrolo
ali upravo, da se dobe informac-
ije, kakšne bodo gospodarske
posledice takih skupnih intere-
sov.
Ako se bodo du Pontovi, jek-
larski in avtomobilski interesi
nadaljevali z osredotočenjem
kapitala in bodo sprejeli v svojo
družbo tudi General Electric
kompanijo, tedaj bo to združe-
nje zelo pristriglo moč vladnih
agencij. Ta troglavni polp je že
uvedel diktaturo za svoje delav-
ce. On jim ukazuje, kakšno
mezdo bodo spremljali, koliko
ur delali. Uvedel je zanje raz-
no odškodninsko in socialno za-
varovanje, da tako prepreči za-
katev po državni socialni zako-
nodaji. Za taka ogromna zdru-
ženja kapitala pod privatno
kontrollo je vlada le še sredstvo
za vzdrževanje reda in mira, da
lahko obratuje svoje podjetja
in od njih prejema ogromen do-
biček.

General Motors kompanija bo
kmalu absolutno zagospodarila
v avtomobilski industriji. Ta
družba je naznanila, da je na-
pravila \$129,000,000 dobička v
šest mesecih. Jeklarska družba
je sporočila, da je imela \$91,-
000,000 profita. Dobitki Du-
pontovih interesov, ki kontrolir-
ajo municijo, barvo za avte in
kemikalije so ogromni.

Ako se ti interesi združijo z
General Electric kompanijo, te-
daj bodo v oči katerega pre-
strašenega trgovskega komi-
sarja kmalu tvorili nadvlado.
Komisarji, ki čutijo, da imajo
toliko moči preprečiti to zdru-
ženje, kot so jo imeli za prepre-
nje Standard Oil družbe pri na-
kopčevanju milijonov, mislijo,
da je vseeno treba izvesti po-
izvedovanje, da povedo dežel
odprto, da bodo tri velike kom-
panije odločevale o usodi Ame-
rike.

Senator Bruce za obvez- no vojaško službo

Generali pojo v vezbališčnih ta-
borih pesem o vojnem pri-
pravljanju. — Žene žele tabori-
šča za konstruktivno civilno
vezbanje.

Washington, D. C.—Ameriški
navdušenci za vojno pripravlan-
je upajo, da iz vojaških vezba-
lišč, v katerih se vežba prost-
voljno do petdeset tisoč ameri-
ških mladeničev, razvijejo splo-
šno vezbanje. Generali so zelo
delavni. Oni gredo od tabori-
šča do taborišča in povsod ozna-
njujejo evangelij pripravljanja
za vojno, da se vsak mladenič iz-
premeni v oboroženega vojaka.

Celo zvezni senatorji so se
pridružili tej novi agitaciji. Wil-
liam C. Bruce, demokrat iz Ma-
rylanda, je na čelu tega gibanja.
Njegov sin je poročil Mellonovo
hčer in zdaj križari v Sredozem-
skem morju na privatni jahti
zakladniškega tajnika.

"Velik zagovornik splošnega
miru sem," ponavlja Bruce, "to-
da vojna je včasih potrebna, ako
ne zaradi kaj drugega, da se po-
tlačijo domači nemiri, ali da
imajo take agencije kot je liga
narodov sredstva, da odpravijo
mednarodne vojne."

Generalni major Charles Sum-
merdale se seveda strinja s tem,
da se potlačijo revolte delavcev
in da se preprečijo mednarodne
vojne s pomočjo višje sile.
General pravi, da so se Zdu-
žene države rodile v vojni in o-
hranile v vojni. Ta general včas-
i citira Jesusa Krista, Milтона
in Ruskina, da vtremelji, kako
potrebno je vojno pripravljanje.
Zenska mednarodna liga, ki
je vznemirjena zaradi vojnih
govorov v vezbališčnih tabori-

HAITSKI DELAV- CI APELIRAJO ZA POMOČ

Njih voditelji so pometani v je-
čo.—Ampak pismo za pred-
sednika Ameriške delavske
federacije je bilo vseno vti-
hotapljeno z otoka.

Washington, D. C.—Predsed-
nik Haitake delavske federacije
in precej voditeljev delavskega
strokovnega gibanja na otoku
je v ječi, a pismo organizacije,
ki pripoveduje o preganjanju
delavcev, je bilo vseno vtiho-
tapljeno z otoka in izročeno Wil-
liamu Greenu, predsedniku A-
meriške delavske federacije. To
pismo pripoveduje, v kakšnem
položaju se nahajajo delegatje,
ki so imeli posetiti konvencijo
Panameriške delavske federa-
cije.

A. Paul, tajnik Haitake de-
lavske federacije piše, da so bili
haitaki delegatje na ukaz pred-
sednika Borna aretirani, ko so
bili pripravljeni, da zapuste o-
tok. Perceval Thoby, predsed-
nik organizacije, se nahaja med
onimi, ki so bili vrženi v ječo.

Dne 16. minolega meseca je
poslala organizacija William
Greenu brzjavko, ki ga je ob-
veščala, kaj se je zgodilo. Po
štirih dneh je pa brzjavna
družba vrnila brzjavko s pri-
pombo, da je vlada uvedla cen-
zuro za brzjavke. Pismo ape-
lira, da protestira z njimi vred
proti zaseženju svobode hait-
skih delavcev.

Brzjavka, ki je bila zaple-
njena, se čita:

"Delegatje Haitake federaci-
je so bili aretirani, ko so bili
pripravljeni za pot s sedmimi
uredniki vred pod pretvezo, da
so žalili v dnevnih predsedni-
ka Haitija. Delavska dnevna
mezda je trideset centov na
dan. Projektirana modifikaci-
ja ustave je uničila svobodo ti-
ska in sodišč. Prosimo kongres,
da protestira proti haitaki dik-
taturi, ki drži v ječi častnike
po več mesecev brez obravnave.
Vse to se godi pod ameriško za-
stavo. Pomagajte haitakim de-
lavcem na ta način, da pomaga-
te svobodi tiska."

16 rudarjev ubitih v neuničnem rovu

Eksplozija zajela 250 mož v
Kentuckyju in večina se je
rešila.

Clay, Ky. — Silna eksplozija
plina v tukajšnjem premogov-
niku West Kentucky Coal kom-
panije je v sredo ubila 16 rudar-
jev. Pod zemljo je bilo 250 mož
in večina se je rešila. Nekaj ru-
darjev še pogrešajo in ni znano,
če so mrtvi ali še živi. Do srede
večera so prinesli na površje 15
mrličev.

Premogovnik je neuničljivi. Po
naključju je razstrelba prišla
ravno na dan desetletnice, ko je
bilo v istem rovu ubitih 67 ru-
darjev.

UREDNIKI OBLJUBILI PO- MOČ V BOJU ZOPER JETIKO.

Sestanek časnikarjev bo rodil
dober plod.

Chicago. — Časnikarji so na se-
stanku, ki je bil podvzet na in-
icijativo Le Roy Millerja, pred-
sednika odbora senatorija za je-
tične, obljubili, da bodo poma-
gali v boju za iztrežjenje jeti-
ke. Navzoči so bili časniški za-
stopniki listov, ki izhajajo v tu-
jezemskih jezikih. "Prosveto"
je zastopal njen upravitelj, ki je
na sestanku povedal svoja opa-
zovanja in nazore o tem vpraša-
nju.

Sestanek je bil uspeh, kajti
udeležba je bila dobra in priča-
kovati je, da se bo boj proti beli
kugi vodil še z večjo energijo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za iznajetstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society

Owned by the Slovene National Benefit Society

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

125

Datum v oklepaju n. pr. (July 31-1927) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

SACCO IN VANZETTI.

Usoda Sacca in Vanzettija je zapечатena, ako kateri izmed članov najvišjega zveznega sodišča ne poseže vmes in ustavi eksekucijo v električnem stolu, ki se ima izvršiti dne 10. t. m.

Governer Fuller je podal sicer izjavo, zakaj ni interveniral, a ta izjava je samo dolga, ne pomeni pa nič, ker argumentov manjka logike. Nihče ni apeliral iz delavskih vrst, da governer Sacca in Vanzettija pomilosti, ampak da se njima dovoli nova obravnava, pri kateri se bo dokazalo, da sta Sacco in Vanzetti nedolžna in nista izvršila roparskega umora. Sama Sacco in Vanzetti sta izjavila, da ne marata pomiloščenja, ampak zahtevata svobodo ali smrt. Kdor prosi za pomiloščenje, prizna deloma, da je kriv. Svoboda se pa doseže le skozi sodnijsko obravnavo, z njo se izbriše madež, ki so ga utisnili ljudje s kosmato vestjo.

Ko je governer odredil preiskavo za zaprtimi durmi, je vsak razumen človek sklepal, ako je vpošteval vse okoliščine, ki so spremljale dogodek, kaj se bo zgodilo. Sodnik Thayer in Saccu in Vanzettiju nasprotni ljudje zaradi njunega filozofskega prepričanja, so lahko za zaprtimi durmi govorili, kar so hoteli, ker ni bilo nikogar, ki bi jim dokazal, da govorijo neresnico. Preiskava za zaprtimi durmi, ni preiskava. Ako bi očetje te republike verjeli, da je preiskava za zaprtimi durmi preiskava, bi ne sklenili, da se morajo sodnijske preiskave vršiti javno.

In kaj je bila ta preiskava, ki jo je odredil governer Fuller? Ako ravno se te vrste preiskave ne imenujejo sodnijske, je bila vseeno sodnijska, ker se je nanašala na sodnijske zadeve. Ako so bili sodnik Thayer in drugi, ki žele, da Sacco in Vanzetti umre v električnem stolu, prepričani o njuni krivdi, zakaj niso zahtevali, da naj governer preišče zadevo javno, da se tako dokaže, da je njih sodba o Saccu in Vanzettiju nepristranska in da za krivdo Sacca in Vanzettija postoje taki dokazi, ki se ne dajo ovreči.

Fuller pravi, da je sodnik Thayer izjavil, da ni imel predsodkov proti obtožencema in da je vodil preiskavo nepristransko. Ali je governer Fuller res tako naiven, da je pričakoval, da sodnik Thayer samega sebe obtoži pristranosti? Ali governer Fuller res pričakuje, da bo sodnik Thayer izjavil, da je imel predsodke proti obtožencema in tako postavil sodnijsko obravnavo v luč farse? Težko! To je treba sodniku Thayerju šele dokazati, kar bi se lahko zgodilo, ako bi se obravnava vršila javno in bi zagovorniki Sacca in Vanzettija imeli pravico izpraševati Thayerja.

Razbojnik Madeiro, ki je zaradi nekega drugega umora obsojen na smrt, je prostovoljno izpovedal, da je on v družbi Morrellijeve gange izvršil roparski umor v South Braintreeju. Pa tudi ta prostovoljna izpoved ni držala, kakor niso navedene nikjer izjave važnih prič, ki so pričale v prilog Saccu in Vanzettiju in dokazale, da Sacco in Vanzetti nista krivca.

Po governerjevem odloku je Sacco in Vanzettijev obrambni odbor izdal kratko izjavo, ker je bil odlok podan ob tako pozni uri, da je bilo nemogoče podati daljše izjave. Ta odbor pravi, da je governerjev odlok neverjetno brutalen v svojem strankarstvu in opuščanju faktov važnih prič, in izjavlja, da bo na delu do dneva eksekucije, da se dožene nedolžnost Sacca in Vanzettija, kajti odbor je prepričan o njuni nedolžnosti. Izjava končuje z apelom na milijone ljudi, ki so podpirali prizadevanje odbora, da ga podpirajo še te dni, ko pojača svoja prizadevanja v interesu Sacca in Vanzettija.

Ako je governer Fuller res tako prepričan, o krivdi Sacca in Vanzettija in da so dokazi za njuno krivdo neovrgljivi, zakaj ni priporočil v svoji izjavi nove obravnave. Ako so dokazi neovrgljivi, bo nova obravnava potrdila krivdo Sacca in Vanzettija. Governer Fuller vendar ni tako domišljav ali naiven človek, da misli, da so vsi ljudje navadni tepci, ki niso prepričani o krivdi Sacca in Vanzettija, in da nimajo toliko razsodnosti, da bi znali samostojno soditi o predloženih faktih pri novi obravnavi.

SLIKE IZ NASELIN

Kaktusova opazovanja.

Pueblo, Colo. — Ko sem pričel v našem glasilu naznaniti, da je "Zarkomet" ustavljen, sem bil za hip, samo za trenotek, presenečen. Med nami je že tako da radi pogospodarimo. Nič zato. Naš marljiv delavec, Ivar Molek, bo opazoval stvari in jil nam prikazoval tembolj jasneje Jaz se v Zarkometu nisem veliko oglašal, le s Trunkom sem imel nekaj opravka. Saj veste takrat ko je klečapljal v naš naselbini. Imam posebno všeč, če malo poigrati se s takim ljudmi, zato je tista Zarkometova kolona včasih zadel Trunka tako, da je mož klical svojih dvanajst let študiranja na pomoč. Ko se je ustavil Zarkomet so se najbolj razveselili tisti ljudje, ki žele pogin Slovenak narodni podporni jednoti.

Sedaj imamo pasje dneve in to je sezona piknikov. Zadnje nedeljo je društvo "Orel" (jaz sem član "Oria") imelo piknik Udeležil sem se ga bil. Zakaj pa ne? Vožnja prosta in na prostoru se je dobil za nekaj "chipsov" prigrizek in čaja, pižace, brez katere si sploh ne moremo misliti nobene prireditve. Namen je bil dober: Naša naselbina hoče namreč zgraditi poslopje ali "dom", kjer bi se lahko shajali. Družba moja naselbina, če bi se ti zavedala svoje delavske dolžnosti, si lahko zgradila dom brez posebnih težkosti. Kakor so mi povedali, bo še več piknikov v ta namen. Vseposplošno sami pikniki. Ne vem pa, kdaj bo piknik naših "bratov", nebeskih agentov in deklet naše fars. To bi bila družba! Mlad, spočit in ne zdelan človek v talarju in družbi mladih deklet. Dekleta ga ne bi klicala za "fathra", ampak "just plain" Jack. Tako je. In če kaj zagrešimo, bo fant v talarju in zadaj zapetimi ovrtnikom kar "odvezal", pa bo vse dobro.

Nekaj časa nazaj je imel piknik tudi naš "Prešeren" to je pevsko društvo v naši naselbini, menda k odhodnici nadzornika tiste denverke zveze, o katerem sem zadnjič poročal, da je nekam odšel. "Prešeren" je med vojno dobil med nas Trošta, saj veste, tistega Trošta, ki je po Ameriki "zedinjeval" Slovence, Hrvatine in Srbe za "Veliko Srbijo". V dvorani sv. Jozefa je govoril ljudem, kako bo lepo v zedinjeni Jugoslaviji, kakor jo je predložila krška deklaracija. Povedal je ljudem, da bomo v Roki nalagali na jadra krave in jih odvažali po Jadranu proti Belgradu. Kako slikovito! In naši ljudje so v njega zijali in dajali mu petake. Čudno, da se niso takrat spomnili, da je treba zapaliti avstrijsko zastavo, zastavo bivše črnožolte Avstrije.

Pred leti je bival v naši hrvaški naselbini neki Sava. Hrvaški delavci so pri njem hranili denar. Enkrat pa ga je zmanjkalo. Rekli so, da je šel nekam v Južno Ameriko in da je odnesel dosti tisočakov. Tisti Sava, so rekli ljudje, je velik prijatelj delavstva. In ta Sava je hotel nabuniti ljudi, da bi bili ob priliki velike slavnosti in parade Jozefovega društva najstarejše jednote zaigrali zastavo razpadle Avstrije. Hotel je, da bi bili ljudje demonstrirali proti habzburški Avstriji in pokazali, da so za to, kar imamo danes: Veliko Srbijo. To je bilo pred več leti. Avstrijska zastava tedaj ni zgorela, gotovo so se bili zbalii policije. Tako vidite, da smo v naselbini nad vse napredni. In za vsako stvar samo vpijemo radi.

Zapadna slovanska zveza, ki ima sedež v Denverju, ima zdaj odvetnika za predsednika nadzornega odbora. Kar imenovan je bil, češ, ti bodi, mogoče bomo imeli še več enakih neprilic, vedno pa rabimo legalne nasvete. Seja gl. odbora te zveze je tudi v zadevi pobeglega gl. nadzornika in predsednika tega odbora prepustila vso zadevo društvu "Slovan", da naredi kaj, kar hoče. Lahko si mislimo, da je pravzaprav sedež te zveze v Pueblo. Seja je tudi zaključila, da se nadaljuje s kampanjo za pridobitev novih ljudi v zvezo. In ta zveza pobere vse, tudi take, katere odklonijo zdravniški drugih društev. Nič čudnega!

Tisti, ki "ronajo", bi radi vide-li, da se pomnoži članstvo, in tisti, ki ljudi nagovarjajo za pristop, dobe plačano za vsakega posebej kolikor jih pridobijo. Ne gre se zato, da se svezu napravi nočnejšo, ampak zato, da se zadržijo in pa vi, ki jih kaj priljubite, ste zato plačani. Zapadna slovanska zveza ima že mnogo let obstoja za sabo in nikakor ne more reči, da ima vse zadnje Slovence v zvezi. Z naravredkom se ne more ponasati. Ljudi v bodoče ga ne bo. Zveza sima pogojev za rast. Vso prakico ima, da se hvali, da je zadnja slovanska, ali ako se prirodi, da umrje ali ponesreči umrno nasenkrat dvajset ali več lanov, ali mislite, da bi zveza to vrebela? Članstvo bi bilo preveč obremenjeno. Kaj torej nudi taka zvezica? Samo toliko, da plača smrtnino, dokler jo ima s im, ako jo kdo ne pobaše, in nič drugega.

V našem združevanju velikih kompanij in splošnega kapitala si Slovaki misli, da tudi delavstvo mora misliti na združitev, ampak ne. Kakor se vidi, ta zveza nič ne misli na nobeno združitev. Ali misljajo tisti, ki jo "ronajo", da bodo "bitali" Slovenke narodno podporno jednoto? Lahko je finančno, to se pravi, ako jim kdo "ženka" milijon, ne morejo pa reči, da je katera izmed vseh slovanskih podpornih organizacij storila toliko dobrega kot je Slovenska narodna podpora jednota za delavstvo. Njena načela in njen izobraževalni sistem je tolikoška pomena za nas delavce, da bi se jo morali okleniti vsi, pa bodi si to posamezniki ali male jednote in zveze. Tudi za to naš S. N. P. J., kot jo imamo, in večjo, veliko jugoslovansko podporno organizacijo, je bila sprožena misel v Pueblo. Pa o tem bom poročal drugikrat, kadar se mi bo zopet zateklo kaj napisati o naši naselbini. — Megalos Kaktus.

Strokovnjaški nasvet za farmerje

Priselnik, ki si hoče kupiti farmo ali jo že ima, je vedno v potrebi zanesljivega nasveta glede poljedelstva v novi deželi. On bi, na primer, rad vedel, kaka je prst v njegovi farmi, kateri pridelek se v dotični pokrajini najbolj izplačuje; potem pa najde, da vprašanja živinoreje so nekoliko drugačna v tej deželi; trženje pridelkov je drugo važno vprašanje v nepoznani okolici.

V vseh takih vprašanjih je najboljša obratnost se k poljedelskemu poverjeniku v dotičnem kraju; njegovo uradno ime je "county agricultural extension agent" ali po domače skratka "county agent". To je mož, ki je popolnoma izobražen v poljedelski stroki in ima dolgo izkušnjo od poljedelskega departementa, državne poljedelske šole (college) in od okraja (county), kjer se nahaja.

Teh okrajnih agentov je v 2145 okrajih. Navadno ima "county agent" svojo pisarno v glavnem kraju dotične "county" in ima poseben dan v tednu, ki je rezerviran za farmerje, ki ga hočejo obiskati za kakršne koli nasvete. Ostale dni navadno potuje po raznih delih okraja, kjer se shaja s farmerji, predava, podučuje, demonstrira ali opravlja druga dela.

Njegova dolžnost je pomagati farmerjem v dotičnem kraju, da se spoznajo z najboljšimi metodami poljedelstva. Zlasti se to zgodi v slučaju zboljanih metod, ki jih je izkusil poljedelski departement in ali državnih poljedelskih šol. V takem slučaju so farmerji povabljeni, naj si ogledajo uspešne metode pri onih, ki so jih poskusili pod vodstvom agenta.

Tudi gospodinja na farmi potrebuje pomoči v mnogih vprašanjih. Vprašanja stanovanja, hrane, kuhinje itd. so popolnoma drugačna v novi okolici. V vseh teh vprašanjih ji pomaga strokovnjakinja, kakršna se nahaja v mnogih okrajih. Njih ime je "home demonstration agent". One imajo isti delokrog kot "county agent", le da ti se bavijo z vprašanji farmerja, dočim se one bavijo z vprašanji farmerice.

NAZNO

Madžari izumirajo. Že Košut Lajoš je opazil, da se čisti Madžari prelaho množijo. Ta rene-gat, ki je dal Madžarom ognje-vit ogrski nacionalnem, je odkrito pribral, da ni druge realitve, kakor da se Madžari osvežijo s slovansko krvjo. V ta namen se mu je zdelo pomadžarjevanje Slovkov in Srbov uprav narodna dolžnost. In kdo bi mogel tajiti: Košutovi rojaki so oznanjevala svojega nacionalizma dobro razumeli. Val vemo, s kako verno so se trudili, da bi Slovani povečali izumirajoči madžarski narod.

Zdaj, ko so Madžari sami, se že opazja, da nazadujejo in da jim resno preti pogibelj razljudenja. Dolej se je mislilo, da so Franci edini narod v Evropi, ki ga tarejo take slabosti. Vsa znamenja pa kažejo, da so Madžari zašli na še nevarnejšo pot.

Glasovi o tem so se že slisali v budimpeštanskem parlamentu. Statistika priča, da število porodov in število umrljivosti nista v pravilnem razmerju. Neki mesec je poskočila umrljivost nad porode, v splošnem pa se držli na podobni višini kot v Franciji. Razlika med Francijo in Madžarsko pa je ta, da se na Francoskem opazja izboljšanje in skoraj konstanten porast, medtem ko na Madžarskem število prebivalstva stalno pada.

V "Pesti Naplo" je priobčil tajnik ministrstva za socijalno skrb dr. Kornel Scholz razmotrivanje o tem vprašanju, ki vsebuje tudi nekoliko nasvetov, kako naj bi se prepreči ta za madžarsko bodočnost poguben pojav. Dobro bo učinkoval zakon, ki ga vlada že pripravlja: zakonec, ki nimajo otrok in samcem se bo naložil poseben davek. Prav tako bodo hudo obdavčeni zakonci, ki imajo samo enega otroka. Zoper umrljivost dojenčkov, ki je razmeroma visoka, bo država nastopila na ta način, da bo osnovala moderne higijenske savde za deco, zlasti pa otroške dispanserje. Napoveduje se tudi oster boj jetiki in spolnih boleznim.

Vprašanje je, ali bodo mogli vsi ti ukrepi zadostiti izumiranj Madžarov, ki je do neke mere resen pojav in ki bi ga morabiti preprečiti le temeljito križanje z drugimi narodi.

Amerika ima 61% vseh telefonov sveta.

Chicago. — Amerika ima v rabi 61% vseh telefonov na svetu, kakor poroča statistični urad Illinois Bell Telephone kompanije. Vseh telefonov na svetu je 27,783,963, od katerih jih ima Zdrružene države 16,935,918. Prvega januarja leta 1926 je v Zdrženih državah prišlo na vsakih sto oseb 14.8 telefonov, medtem ko v Evropi pride le po 1.5 telefon na vsakih sto prebivalcev. Samo mesto Chicago ima več telefonov kot jih ima vsa Francija, mesto New York jih pa ima več kot jih ima vsa Velika Britanija in severna Iraka skupaj.

Stekel pes povzročil smrt dedka.

Chicago. — Pred štirimi meseci je izgubljen pes ugriznil štiriletnega Stefana Kocjana, 2049 Coulter street, in včeraj je dedek umrl na posledicah stekline, ker je bil pes stekel. Dedka je spravil dr. Ursich, ki se mu ni zdelo potrebno uporabiti Pasteurjeve metode pri zdravljenju. V resnici se je rana na dedku zacelila in dedek je bil navidezno zdrav. Pred par dnevi pa je dedek nenadoma oboel in umrl. Dr. Ursich je po smrti diagnosticiral slučaj in dognal, da je dedek umrl na posledicah pasje stekline.

Vsi farmerji, ki bi radi znali za to ali ono stvar ali potrebujejo pomoči v reševanju tega ali onega problema, kakor tudi njihove gospodinjice naj piližajo na "county agent", ako se tak nahaja v dotični "county", ali pa na poljedelski departement v Washingtonu oziroma na štats agricultural college v dotični državi. V pogledu nasveta za farmerje ni nikjer na svetu tako dobro poskrbljena kot v Ameriki. Treba je le rešiti te ugodne prilike. — F. L. I. S.

Delavčeva opazovalnica

Piše Ivan Molek.

Piknik.

Hosta na širokem hribečku. Niže v grabnu plitva voda. Voda nima časa, da bi bila čista. Sredi hribečka tesna kabina. Demokratična kabina: kdor prvi pride, prvi majje — suhe vložke pri mizi.

Hrasti in gabri so bolj redki. Vmes je mehka trava. Trave nihče ne kos, ker je pogazena, povaljana in pomodrana. Viju-gasta pota in stena. Grmovje. Ptici so nekam zbatili; niso pa muhe in komarji.

Hosta je živa. Vsako drevo je solenik, ki dela strah. Pod vsakim drevesom je grupa: stari in stari z večjo ali manjšo zalogo bodoče generacije, stric in teta z nečaki in nečakinjami, fant in punca, dva ali več fantov, dve ali več punc in večji melani zbori. Na neki veji hrasta vise sukniži in klobuki, na tleh pa počiva kolara. Kaj je v kolari, me ne briga.

Na prikladnem mestu je dolga miza, okoli pa zaboji, zavoji in brente. Tu je oltar hostnega svetlišča. Tu se tare planska množica; sto množic. Tu se peni mrazo lažljivo pivo in tu ližejo mlada in stara dekleta sladoled — ližejo s tako vehemenco, kakor da se je sladosneda dekličad zaklela, da uniči vso zalogo v dvajsetih minutah.

Vse se gnete. Vse tepta ubogo travo. Nekatera že mlajša dekleta in dečki se gnetajo kar v kopalnih oblekah, potem ko so se pošteno umazali v vodi. Na

Androlin:

Moje letovanje po jugu

8. Z mojim dobrim prijateljem Tonetom Kljunom sva leno stopala po stari španski cesti (ki je lepo tlakovana) iz Arabija proti Chalmettu. Nič posebnega se ni zgodilo na tem potu, vendar moram nekoliko popisati še zaradi tega, da letovanja ne pretigram in pa zato, da boste čitate brali, kako bi se mogoče tudi sami počutili, če bi potovali po teh zgodovinskih krajih.

Cesta zavije preko osamljenih pašnikov, ki se v dalji izgubljajo med grmičevjem. O ravni pokrajini bi sploh ne so-dil, da je pašnik, če bi se po nji ne dolgočasilo par topih krav; napol močvirna je, poraščena s odurnim plevelom, iz katerega tupatam gleda palmov grmiček. Povsod so mlakuze s plavkastovo vodo in mirisom. Na desni se v ozadju vije nasip Mississippija in nad njim se vzpenja veliko poslopje sladkorne čiščnice. Tam daleč, v Chalmettu, kamor se vije cesta, pa se vzpenja visok obelisk v spomin junakom, ki so se pobili šele potem, ko je že končala vojaka.

Solnce je pripekalo kakor za stavo in s plavih mlakus se je skoraj vidno dvigala para ter se pripravljala za vsakdanjo ploho. Ali vendar oparica ni bila mu-na, še veselo je naju potova-nje po neznan pokrajini v ne-navadnem podnebu. Bilo je pač vse polno zanimivosti.

Tam dalje ob cesti sem zagledal veliko, plavo nepoznano cvetlico, rastočo iz pritičnega srobočja. Pospešil sem korak tja, prijel za peceč čudovitega cveta, ali ojoj! Ispod sroboči se je izvila sivocrna kača. Cvet sem vskočil dobi, ali pobegnil sem od kače, ona pa od mene. Vskak svojo pot. Cvetlico sem kmalu zavrgel.

Stopala sva dalje in nava veliko govorila. Tišino je prekinil nenavaden vršč, medajot se s brnenjem motorja in z zarip-ljenimi glasovi stare lajne. Po cesti za nama so pridrdrala pravzeta samoraka nebesa. Veliki tovorni avto, do vrha nati-pen s čokoladno črno, glasno la-ro, je podil mimo, iz kupice na vozilu je še dolgo cvlila lahna glas: "Yes sir, that's my baby..."

Ukajelja kakor sva oba s svojim dobrim prijateljem, sva z vso skrbnostjo sledila zamor-

izsekah v bližini, kjer se raz-igrava solnce, bje mladina zo-go. Deček v žabjih nogavicah odbija in strahovito tepe revno žogo. Žoga odleti v senco in po-ljubi mamo na čeljust. Malo ko-molce. Drugle prileti žoga ne-komu na palce in mu ga za-frkne nazaj, da ima gentleman potem vsaj nekaj dela. Pestuje palec.

V senci dveh gabrov mečejo konjeko podkev. Dolgin zamah ne s podkvijo, zasuče, kakor da meče laso in hrki! — za njim pa zatuli petletni dedič šeststodo-larske posmrtnine v milem jok-u. Po vijugastih potih stokajo in skakejo avti. Oblaki prahu se dvigajo in padajo na razkrite dekličke kodre, zalizane deske frizurice, na kolare, vložke, gole noge kopalk in na sladoled. Malo proč med grmovjem pa leže parki in se zamaknjeni pogo-varjajo o ženevski razorožitveni konferenci in Einsteinovi teoriji...

Solnce leze navzdol, piva ni več, sladoledne brente so praz-ne, trava je taka, da ne bo več nikdar zelenela, voda v grabnu se je izpremenila v kašo, v da-ljavi pa tuli vlak. Čim bolj leze solnce dol, tem bolj raste lenoba. Zapravena nohe se počasi pre-makajo in suhi jeziki manj in manj funkcionirajo.

To je znamenje, da je konec piknika.

Kdor se je naužil, je rekel: "Imeniten dan!" Kdor pa se je dolgočasil, je zamrmral: "Saj je vseeno, kje da ubijem nedeljo!"

skemu veselju, ki je še naju po-živilo. Mimo naju se je peljalo še par takih svatovskih "truc-kov", predno sva dospela do obeliska. Tam sva pa krenila s glavne ceste in zavila v za-morsko vas onstran bombažne-ga polja.

Na cesti se je igralo kup na-glih, pregrešno črnih in po ovčje zaručanih otrok. Kakor bi z bi-čem opletel mednje, so se raz-kropili in se porazgubili za ograjami, poraščenimi s koprivami in alemnici. Skozi črne špra-nje so tupatam pokukale bele oči in se vprašujoče ozirale po najinih belih hlačah. Pri nasled-njih vratih vseh obitih z reklam-nimi plakati za cigarete in ciga-re, sva se čudila debeli, znojni zamorki. Znoj je tudi nama silil na čelo, ko sva stopala mimo nje, čeprav sva storila precejšen ovinek. Zenska je bila od sile šephata, nepopisno grda in umazana tako, da sva še dolgo čutila v nosu vonj nje-nega potu. Ampak ukažljivo oko rado zre tudi na nelepe stvari in sva se tudi midva s Tonetom še enkrat ozrla po po-lastni prikazni, ki se je nama topot tako nepokvarjeno zasme-jala, da sva videla vsa bela usta. Previdno sva umaknila pogleda in šla, ne da bi zinila besedico, naravnost naprej.

Na vrtu med alemnici in zi-njiami je čebelnja prijateljska družba zamorskih devojč. Čita-telji bi morali biti spoznavalci zamorske lepote, predno bi vam mogel opisati vso krasoto za-morske le lujstjanskega vrta.

Drugi posebnosti nista vide-la v zamorskem selu. Otroci, kateri so bržkone zelo poceni po tistih krajih, so se povsod raz-kropili, če sva se približala mimo njih, starijši pa so nedvomno polegali pod kakim figovim list-jem ali pa brali litanije, kajti bilo je ravno v nedeljo popol-dne.

Stopala sva za vajo k ograji, ki obdaja magnolijin raj. Notri so pokopani junaki iz civilne vojne. Kamen pri kamnu stoji, vsi enaki, kakor vojaki in njih goste vrste segajo miljo daleč.

Moja fikurna Maja je, da se na britove ne padajam, dokler ži-vim, zato pa o grobovih ameri-ških junakov pod Mississippijem ne morem pisati. Tudi alive, ki so se namadoma razlagale sem od

(Daje na 2. strani.)

Vesti iz Jugoslavije

RAZDOR MED HRVATSKIMI IN SLOVENSKIMI KLERIKALCI.

Hrvatski klerikali odločno odločajo in obsojajo Vukičevićeve radikale, najnovije pobratime slovenskih klerikalcev.

"Narodna Politika," ki je, kakor znano, glavno glasilo Hrvatske ljudske stranke, posestrime SLS, prinaša senzacionalen uvodnik pod naslovom "Agonija radikalne stranke." Iz članka odseva silna mržnja do radikalne stranke, kar je tem bolj značilno, ker je s to stranko dr. Korošec pravkar zaključil pak priateljstva in sklenil fuzijo po volitvah. Po drugi strani pa je ta članek obenem merilo za razpoloženje, ki vlada na Hrvatskem, v Dalmaciji in v Bosni, kjer ima Hrvatska ljudska stranka svoje postojanke, napram radikalni stranki. "Narodna Politika" piše med drugim:

"Kakšna razlika med volitvami leta 1925 in l. 1927 z ozirom na radikalno stranko. L. 1925 se je nahajala radikalna stranka na vrhuncu svoje moči. Nikola Pašić je bil nekronan vladar Jugoslavije, tretji, najjačši ustavni činitelj. Njegova ambicija je bila v tem, da pripelje v Narodno skupščino 200 radikalov. Hotel je do svoje smrti vladati, kakor nekakšno radikalno kraljevinu. Letos pa je radikalna stranka v agoniji, brez programa in brez oblasti. Radikalno carstvo je v razkolju in sporu. Po smrti radikalnega carja Lazarja so se radikalni velikaši sprli in se pobijajo s tem, da lovijo drug drugega mandate. Pašićevi epigoni se tepejo za vodstvo.

Marko Trifković in Nastas Petrović pokušata ohraniti stari idealizem radikalne stranke. Po drugi strani pa se Velja Vukičević spreha po državi in lovi stranke in pristaje. Govori o čiščenju radikalne stranke in postavlja kandidate brez ozira na radikalni glavni odbor, postavlja, premešča in odpušča velike župane in sreake glavarje. Nobena radikalna skupina nima izgledov na uspeh. Radikalna stranka pripada prostosti. Kar bosta dosegla Trifković in Nastas Petrović, bodo samo ostanki neke slave radikalne stranke, a ljudje, ki jih bo navlovl Vukičević s pomočjo običinskih tajnikov, pandurjev in žandarjev, bodo radikalni samo po imenu. V srbski terminologiji se bo tej skupini reklo četrti stranka, v naši bo to nova madžaronska stranka.

Radikalna stranka je bila tipična srbijanska stranka. Ona ni odgovarjala potrebam Jugoslavije. Radikalna stranka je bil glavni stebel velikosrbstva. Njena likvidacija je zgodovinska potreba. Kakšna sreča bi bila, da se je to zgodilo že koncem svetovne vojne!

Samomor. Dne 15. jul. so našli v Kavalarijevem skednju na Hrušici št. 65 pri Jesenicah obsešnega samskega delavca Kristijana Krušica. Samomorilec je bil rojen l. 1865 v Mojstrani in tudi tja pristojen. Večnalo revščina ga je tirala v prostovoljno smrt.

Ze zopet nesreča pri streljanju z moznarjem. Pri nas se je razpala grda navada, da streljajo pri vsaki priliki z moznarji. In kljub temu da se je zgodilo že toliko nesreč ravno pri streljanju z moznarji, so vendar ljudje še vedno tako neopremljeni in neoprevidni in ne pomislijo, da moznar ni bezgova puška. Tako so tudi dne 14. jul. streljali na predvečer godu tuk. mizarja H. Sveteta. Pri tem streljanju se je hotel izkazati 18letni Rudolf Otrin. Zažgal je s cigareto nabasani moznar in ves strel je dobil v desno stegno, ki je strahovito razmesarjeno.

Susa na Dolenjskem vpliva katastrofalno na poljske pridelke, ki so ponekod docela uničeni. V nedeljo je padlo nekaj kapelj, vendar je toliko, da se je za spoznanje zrak ohladil. Ljudje obupujejo.

Nevihita na Gorenjskem. Dočim v nekaterih vaseh radovljanskega okraja ne dežuje že dalje časa in je občutna suša, imajo v gornjem delu vsak dan nevihto. Dne 16. jul. popoldne, okoli 4. se je iz temnih oblakov, ki so plavalni na pobočju Stola, vsula debela toča v širini 1 km ter v precej obsežni razdalji v smeri Breznice, Smokuč, Vrba poškodovala poljske pridelke. Razen zgodnjega ječmena ni bilo še nič požeto. Škoda je zelo občutna.

Sin ustrelil očeta. Iz Nove Gradiške poročajo, da je v Bellem bregu 28letni kmečki sin Anton Stivič z revolverjem ustrelil lastnega očeta Ivana Stiviča. Med njima je bilo staro sovraštvo, kar oče ni hotel izročiti posestva svojemu sinu.

Gibanje nalezljivih bolezni. Po uradnih podatkih je bilo v ljubljanski oblasti dne 7. julija bolnih: na škrlatinki 22, na tifuznih boleznih 17, na griži 15, na dušljivem kašlju 14, na davici 5, na šenu 2 in na dremaviči (v kranjskem okraju) 1 oseba.

Od smrti vstala. V Belgradu se je pripetil v soboto 16. julija nenavaden dogodek: vrnila se je v življenje žena, katero so ravno hoteli prepeljati na pokopališče. Mlada žena natakarka Ivančevića je že dalj časa bolela in tudi zdravniki ji niso mogli pomagati. V petek je izdihnila. Izdihnila duša — tako so vsi verovali. V tem pričeanju se je pripravljala rodnina, sosede in znanci, da jo z vsemi častmi sprejmo "k večnemu počitku." Par ur pred pogrebom pa se je zgodil čudež. Ko so domači in sosede jokali okoli krsti, je "mrtva" žena spregledala ter se polagoma dvignila iz krste. Navzoči so ostrmeli in zbežali iz hiše, le neka žena se je približala krsti in nesrečno ženo prenesla na postelj. "Pokojnici" so se vidno vračale moke in je upati, da bo še dolgo ostala pri življenju.

Osej ima zopet novega komisarja. Kakor javljajo iz Osjeka, je bil za novega komisarja osješke mestne občine ponovno imenovan Stanko Struplj. Nov občinski svet bo izvoljen po končanih parlamentarnih volitvah. Tako bodo Osječani letos že četrtrič spuščali kroglice v volilne žare.

Hercegovci se zopet izseljujejo. Kakor vse kaže, bo letošnja letina v Hercegovini zelo slaba. Ljudje so v skrbeh za svojo prehrano. Mnogi bi se radi selili v južno Ameriko, kamor so že lani odšli številni Hercegovci, a tudi od tamkaj prihajajo neugodna poročila. Težko delo, ki pa se le s težavo najde, slaba plača in nezdravi kraji. Letos se je selitev obnovila v Slavonijo in Vojvodino, kjer iščejo poljsko delo; mnogi pa so zaposleni pri gradnji in popravci cest. Sele te dni jih je zopet nad 300 šlo na delo v Slavonijo.

Smrtina kosa. V Celju je umrl po dolgi in mučni bolezni v 33. letu starosti g. Ciril Dolžan, skladiščnik mestne elektrarne.

Samomor. V nedeljo dne 17. julija jutraj so našli na mestnem pokopališču v Celju ustreljenega Fr. Tajnskega, mizarkega mojstra v Celju. Bil je komaj 46 let star. Do treh ponoči je sedel v družbi svojih prijateljev v neki gostilni. Ko se je odstranil, ni nihče mislil na to, da ima Tajnske kake slabe namene. Podal se je na mestno pokopališče in se ob grobu nekega svojega sorodnika ustrelil v desno senco. Pistil je listek, na katerem je napisal besede: "Dragi prijatelji, oprostite mi, ne morem drugače!" — Kakor čujemo, je bil Tajnske v zadnjem času potrj radi gmotnih razmer in obenem mu je bilo odpovedano stanovanje in delavnica.

MOJE LETOVANJE PO JUGU.

(Nadaljevanje s 2. strani.)
dodanega novega vojaškega pokopališča, naju niso vabile, zato pa sva krenila na nasip ob Mississippiju in od tod nazaj proti Arabiji z željo, da bova kmalu zopet imela veselejša letovanje v Novem Orleansu.

Ameriška zgodovina v avgustu

PRVO LJUDSKO ŠTETJE V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

(1. avgusta, 1790.)

Ljudska štetja (census) so se najprej vršila radi obdavečenja in vojaščine. Zato jim je ljudstvo nasprotovalo. Ta antipatija proti ljudskemu štetju je prevladovala tudi nekoliko časa v kolonijalni Ameriki in prvi poskusi ljudskega štetja so bili brez uspeha.

Ko so kolonije postale neodvisne, je bilo vsem jasno, da je treba imeti statistično podlago v svrhu odmerjenja političnih pravic in davčnih dolžnosti za vzdrževanje vlade. Tako je "census" postal del običajne vladne rutine.

Delo za prvo ljudsko štetje je pričelo dne 1. avgusta, 1790, in se je zaključilo devet mesecev kasneje. Registrirali so le družine. Sužnji so bili zapisani kot predmet lastnine kakor druge premičnine. Števeni komisarji (census enumerators) niso rabili standardizirane tiskovine, marveč je vsakdo zapisoval po svoje. Prvo ljudsko štetje se nam zdi otročarija, ako ga primerjamo z ljudskimi štetji l. 1910 ali 1920, ko so rabili stroje za tabulacijo in kompliciran "card system".

Ko so izvedli prvo ljudsko štetje, je površina Združenih držav znašala 890.000 kvadratnih milj in je prebivalstvo štelo 3.930.000 ljudi. Država Virginia je bila tedaj najbolj obljudena, za njo je sledila Pennsylvania in potem Massachusetts. V državi New York je bilo tedaj le 340.000 prebivalcev in 184.000 v New Jersey.

Sto let kasneje, l. 1890, se je površina Združenih držav povečala na približno 3.027.000 kvadratnih milj in prebivalstvo na približno 63.000.000. Od tedaj je površina ostala ista, ali do l. 1920 se je prebivalstvo povečalo na skoraj 106 milijonov.

KOLUMBUS ODJADRAL IZ PALOSA.

(3. avgusta, 1492.)

Zgodovinske raziskave zadnjega stoletja niso prispelo nič novega k omenu, kar je svet že poprej znal o romantični pojavi največjega odkritelja vseh vekov, Kristofa Kolumba. Zgodovinarji si še vedno niso na jasnem glede njegovega rojstnega kraja. Zdi se pa gotovo, da je že v rani mladosti postal pomorščak in je kmalu obenem z bratom Bartolomejem zaslovel kot dober mornar. Bil je prepričan, da se onstran oceana nahaja zemlja, spojena z Indijo, in iskal je podporo za ekspedicijo, ki bi to dognala. Zaman se je obračal na vladarje Genove, Portugalske in Angleške. Po osemletnem prizadevanju se mu je vendarle posrečilo pridobiti za svoj načrt španskega kraljevskega dvojico, Ferdinanda in Izabelo, ki sta mu ponudila tri ladje — Pinta, Nina in Santa Maria — vsako z 90 mornarji. Bil je vnaprej imenovan admiralom in podkraljem vseh dežel, ki bi jih odkril.

V petek, dne 3. avgusta, 1492, je Kolumb zapustil luko Palos na Španskem. V Kanarskih otokih se je ustavil za svežo vodo in odjadral je v jugozapadno smer čez nepoznano morje.

Kar se je potem zgodilo, je znano vsakomur. Ko 29 dni kasneje ni bilo še videti nikake zemlje, se je omalodušeno moštvo malone spuntalo. Kolumb pa jih je pomiril in vožnja se je nadaljevala. Tupatam so se pojavile ptice, kar je dokazalo, da zemlja ne more biti daleč, in to je tudi pomagalo k pomirjenju moštva. Nekoliko dni kasneje pa je izbruhnil nasilen upor. V tem kritičnem položaju — bilo je to v noči 11. oktobra — je Kolumb zagledal premikajočo se luč v daljavi. Ob 2. jutraj dne 12. oktobra je strel iz topa na ladji Pinta naznanil, da je mornar v oni ladji odkril zemljo. Bil je to stek Guanahani v Zapadni Indiji, ki ga je Kolumb prekrstil v San Salvador. Potem

je Kolumb obiskal otoka Cuba in Hayti. Ob drugi vožnji je Kolumb odkril otoka Domenica in Porto Rico. Se vedno pa je bil mnenja, da je del Azije in v zvezi z Indijo, kar je odkril. Veliki odkritelj je bil kasneje deležen črne nevelikosti in vrtil se ga celo v ječo; kljub temu ni odnehal od daljnih poskusov, da bi našel krajšo pot do Indije. Umrl je, ne da bi se zavedal, da je odkril velik nov kontinent — Ameriko.

Usoda je bila nemila Kolumbu tudi po smrti. Memoari njegovega sina Ferdinanda, ki se je udeležil zadnjih voženj, so se izgubili in kontinent, ki ga je Kolumb odkril, ni bil imenovan po njem, marveč po pustolovcu Amerigo Vespucciju, ki je spisal prvo knjigo o Novem svetu.

USTANOVITEV SMITHSONIAN INSTITUTE.

(10. avgusta, 1846.)

Neki angleški učenjak, po imenu James Smithson, je ob svoji smrti l. 1829, ne da bi navedel razlog, zapustil Združenim državam svoje premoženje od okoli 100.000 angleških funtov v svrhu "ustanovitve zavoda, ki bi širil znanost med ljudmi".

Nastala je pravda radi te oporoke, ali končno je ameriška vlada sprejela dedščino s privoljenjem kongresa in l. 1846 je bila v Washingtonu ustanovljena Smithsonian Institution.

Ta zavod stoji pod upravnim svetom, katerega člani so med drugimi podpredsednik Združenih držav, vrhovni sodnik Združenih držav, trije senatorji, trije člani poslanske zbornice in šestorica drugih državljanov. Od svoje ustanovitve je ta znanstveni zavod dobil druge darove in razširil svoje delovanje. Zavod podpira in promovira znanstvene raziskave in eksperimen-te in daje znanstvene informacije. Izdal je tudi nešteto knjig o astronomiji, botaniki, geologiji in drugih znanstvenih panogah.

Smithsonian Institution nadzira narodni muzej in zoološki park v Washingtonu. Posreduje zamenjavanje knjig med znanstveniki širom sveta in ima čez 44.000 dopisujočih članov zlasti v inozemstvu.

ČAROVNIŠKA OBRAVNAVA V SALEMU.

(19. avgusta, 1692.)

Vrača v čarovništvo ali nadnaravno moč, pridobljeno s pogodbo s hudičem, je bila nekaj jako razširjena med ljudstvom in še celo danes ni povsem izginila.

Prvi kolonisti so prinesli svoje vrače v Ameriko in tako najdemo, da so vse prvotne ameriške kolonije imele zakone proti čarovništvu, klčne onim na Angliem. Tupatam so bile obravnave in tudi obsodbe na smrt proti ljudem, obtoženih čarovništva. Najbolj tragična pa je bila posledica te ljudske norosti v Salem, Mass., kjer je l. 1692 prišlo do strašnega preganjanja doždevnih čarovnikov. Ljudstvo je bilo fanatizirano po propovedih in spijah puritanskega duhovnika Cottona Mather, ki je veroval v čarovništvo. Najprej so obdolžili čarovništva neko staro indijansko služkinjo, češ, da je v zvezi s hudičem. Kasneje je bilo 200 ljudi zaprtih radi iste obtožbe in posebno sodišče je bilo izbrano za obravnavanje. 55 izmed obtožencev je trpelo mučenje, 19 so jih obesili. "Čarovnike" so obdolževali, da širijo bolezni med ljudi, da prikažajo viharje in se izpreminjajo v mačke in druge živali. Svet je od tedaj vendarle napredoval.

Salem se je kasneje izpametoval in vrače je počasi izumrla. Le tam, kjer prevladuje strahna nevednost in kamor ni še prodrli žarko moderne civilizacije, nahajamo še vedno ostanke te stare neumne vrače.

ZACETEK PETROLEJSKE INDUSTRIJE.

(28. avgusta, 1859.)

Petrolej, toliko v svojih poltekočih, kolikor v svojih solidnih oblikah, je bil že znan pri starodavnih narodih. Celo v svetem pismu in v spijah grškega zgodovinarja Herodota najdemo navedbe, ki so brzkone nanašajo na petrolej.

Ob začetku krščanske dobe so za luči v templjih Jupitra rabili tako zv. "sicilijansko olje." Razna plemena v Perziji so še pred 3000 do 3000 let oboževala "svete ognje", ki niso bili nič drugega nego goreči plamen iz petrolejevih ali plinovih vrel. V Ameriki so Indijanci nabirali petrolej s površine rek in ga rabili za gorivo.

Beli naseljniki v Kentuckiju in Pennsylvaniji so tupatam nabirali petrolej in ga prodajali v steklenicah kot medicino. Nekateri so ga rabili tudi za ogenj. Ali radi dima in smradu ga niso marali kot gorivo v hiši. Trgovsko vrednost je petrolej dobil še le potem, ko je neki Kier iz Pittsburgha in kasneje dr. Gessner iznael proces destilacije in pridobivanja kerozina iz surovega olja.

Prvi petrolejski vrelec je navrtal Edwin L. Drake pri Watson's Flatu v Pennsylvaniji. Bilo je to dne 28. avgusta, 1859. Ta dan pomenja začetek petrolejske industrije.

Tekom skoraj 30 let je Pennsylvanija ostala glavna država za produkcijo petroleja in bila je glavni vir na svetu za pridobivanje olja za razsvetljavo. L. 1885 so odkrili petrolej v Ohiju in Indiani, potem v Kaliforniji, Texasu in Oklahomi.

Več kot 12.000 milijonov dolarjev se je od l. 1859 potrosilo za razvoj petrolejskih vrel v Ameriki. Najgloblje vrelo so prevrtali blizu Ligonierja v Pennsylvaniji; je 7756 čevljev globoko.

"King Oil" je v zadnjem polstletju postal največje važnosti in petrolej je postal kamen spotike v mnogih mednarodnih vprašanjih. Svetovna produkcija petroleja je l. 1925 znašala 1066 milijonov sodov, od katerih so Združene države same producirale 764 milijonov.

Iz surovega petroleja se danes proizvaja približno 200 raznih produktov — FLIS.

Ustrelil ženo in tekmece. Knoxville, Ten. — O. H. May, lokalni broker, je večraj tukaj ustrelil svojo ženo in svojega tekmece in bratrance Carla Roberta, kateri je pogosto dvoril njegovi ženi. Napraj je razjarjen mož ustrelil ženo, ker je vložila tožbo za razpoko dan prej, nato pa se je naglo odpeljal v mesto in je izsledil tekmece v neki brivnici ter oddal naj devet strelcev.

Evharistična romarica bo deportirana. South Bend, Ind. — Mrs. Hattie Babich, stara 17 let in omožena eno leto, je bila pred nekaj dnevi aretirana in zdaj je v nevarnosti, da jo deportirajo v Evropo, ker je prišla sem brez dovoljenja. Deklica je prišla lani v Chicago kot romarica na evharistični kongres in potem je kar tu ostala in se poročila.

Dečka utonila.

Chicago. — Pozno sredi sta utonila dva osemletna dečka, ko sta se s tretjim igrala na pomolu 17. ceste, medtem ko je stekel mali petletni nižu soigralec v joku domov povedat staršev o nesreči. Dečka Frank Dvorak in Edward Wagner sta bila potegnjena nato mrtva iz jezera.

Levinov eroplan zastražen.

Pariz. — Ker se francoski aviatiki boje, da jim Levine ne zdrane z monoplanom "Mias Columbia" na Angleško in od tam z nekim angleškim pilotom čez Atlantik v Ameriko, so zrakovno močno zastražili, ker bi raje videli, da francoski pilot, ki je že podpisal kontrakt z Levinom, poleti v Ameriko.

Smrt dijaka v Savi. Pri Brezicih je pri kopanju v Savi, tam kjer se Krka steka v Savo, utonil dijak zagrebške učiteljske Milana Ivančiča, rodom iz Istre. Dijaki-tovariši videč da se potaplja, so mu priskočili na pomoč, a brez uspeha. Utopljenca niso našli.

Dr. Case razpravlja o Kristovi smrti

Pravi, da je prenapeta propaganda pristašev povzročila kriza.

Chicago. — Dr. Shirley Jackson Case, čikaški vseučiliški profesor, ki je spisal novo biografijo Jezusa Krista, piše, da je preveč hrupna propaganda Kristovih pristašev zakrivila njegovo smrt na križu.

"Propaganda prenapetih pristašev je zbudila sumnje pri rimskih oblastnikih in končno vodila do krizanja," pravi avtor. "Navdušenje njegovih pristašev je rodilo nevarnost za voditelja." Dalje pravi, da je v tistih časih vsakdo prišel v nevarnost v rimski domeni, kdor je imel za seboj večjo množico ljudi, ker je bil smatran za vodjo pulta.

Dr. Case je v aredu dejal poročevalcem, da se ne bo prepiral s teologi, ki so napadli njegovo knjigo.

"Moja knjiga ima namen prikazati Krista takega kot je v resnici bil pred 1900 leti. Spis, ki je čisto zgodovinski, bazira na analizi evangelijskih in luči socialnopolitičnega življenja v Kristovi dobi. Nikarte pozabiti, da štirje evangelijski niso imeli tiskovne zaščite (copyright), vsled česar so silno trpeli v rokah prepisovalcev, abrevliratorjev in harmonizatorjev. Jemajoče to v obzir, sem skušal opisati Jezusa takega, kakršen je v resnici živel. Moja zgodovina je zaključena s Kristovo smrtjo. Z vero, ki je nastala po njegovi smrti, se ne bom prepiral. Ako se bi duhovščina bolj zanimala za Jezusovo vero kot se pa zanima za vero o Jezusu, bi bila bolj kristjanska."

Angleška letalca padla v Donavo.

London, 4. avg. — Angleški aviatiki, ki bi radi dosegli rekord v brezprestanem poletu v Indijo, nimajo sreče. Poročnik C. R. Carr, ki je že dvakrat imel smola, je hotel poskusiti tretjič večraj in spet je bila smola. Polet je bil zamokan in prva vest je prišla sredi, da sta Carr in njegov tovariš E. C. Dearth padla z letalom vred v Donavo blizu Linca v Avstriji. Oba sta ušla smrtnim poškodbam. Pri prvem poletu v Indijo je Carr padel v Perzijski zaliv, pri drugem pa takoj v Angliji pri Suffolku.

Brezvestni vozniki.

Chicago, 4. avg. — Dve mali dekletci sta bili večraj povoženi od drvečih avtotrukov. William Fordoto, ko je povozil malo šletno Eileenno Colman, je pogljal svoj truk z veliko naglico, nakar je več kot ducat avtov udrla za njim in so ga prišli šele v dolžini ene milje od prostora nesreče. Deklece gotovo umre. Drugi truk je na smrt povozil malo šestletno Maksino Schultz.

Kanadski spomenik padlim.

Ottawa, Ont., 4. avg. — Večraj je bil tukaj med uradnimi ceremonijami, katerim so prisostvovali sinova angleškega kralja in britski premijer Baldwin, odkrit in posvečen spomenik kanadskim vojakom, ki "so padli za domovino" v svetovni vojni.

Hodil v spanju na strehi trinadstropne hiše.

Chicago. — Danes zgodaj zjutraj je Fred Sundberg, 44 let star, 1205 Larabee street, padel s strehe trinadstropne hiše, ko je v spanju hodil naokrog, a se je pri padcu le malo pobil in je takoj odšel nazaj spat.

Velik promet na Panamskem prekopu.

Panama City. — V mesecu juliju je trgovski promet na Panamskem prekopu dosegel višek. V juliju je plulo po tem prekopu 500 ladij in carine je bilo vplačane \$2.215.515.99.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERISKI SLOVENC!"

Tem potom se obvešča vse društvene tajnice in tajnice, kakor tudi druge pomembne članke, ki so prejeli pismo glede knjig in razun, da naj tista pisma upoštevajo le toliko, kolikor je to mogoče izvršiti v tem času, to je ako so knjige prodane, naj pošljejo denar na Upravništvo Književne matice S. N. P. J., ako pa knjig prodani niso, naj knjige ODRŽE pri sebi še nadalje, da se bodo ob priliki prodale. Toliko je pojanilo o tem. Philip Godina, upravitelj.

Ali imate mati pravilno pisati in štati angleško? Napišite "Slovensko-angleško slovar", katere je izdal in ima na prodaj Književna matice S. N. P. J.

Polovica čikaških letal mora med staro šaro.

Chicago. — Mestne oblasti so dognale s pomočjo zvezencev, da polovica eroplanov, ki letajo nad Chicagom in okolico, ogrožajo človeška življenja in razvoj aviatike. Zdaj se pripravljajo ukrep, da se vsa nevarna letala vržejo med staro šaro. V bodoče bodo veljale stroge navedbe za lastnike letal in pilote.

Lindbergh prvi odprl novo letališče v Chicagu.

Chicago. — Charles A. Lindbergh, ki prileti 13. avgusta v Chicagu, se prvi apusti na tla na novem letališču na jezeru poleg Filbld muzeja pri Grant parku. Na letališču delajo z vso paro, da ga izgotovijo do omenjenega dne.

Sedem poslanih v zapor radi goljufije pri volitvah.

Chicago. — Večraj je sodnik Jarecki poslal sedem oseb v ječo, ki so bile spoznane krivim goljufije z glasovnicami. Vseh sedem je pri volitvah dne 6. aprila bilo upošlenih v volilnih kočah kot sodniki in klerki pri preštevanju glasovnic. Eden izmed obdolženih je dobil dve leti zapora.

Sodnik aretiran radi prehitre vožnje.

Chicago. — Sodnik A. W. Sommers, ki sodi na tukajšnjem sodišču prometne krilce radi prehitre vožnje, je bil večraj sam aretiran radi istega prestopka, a je bil oproščen pred sodnikom Schulmanom, ker je dokazal, da ni bilo nobenega avta na dotični česti, ko je on vozil.

Italija na dobrih nogah?

Rim. — Diktator Mussolini naznanja svetu, da je Italija na trdnih nogah finančno. Kar je "ekonomske nestabilnosti in splošnega nezadovoljstva v dešeli, so tega krivili antifašisti in sovražniki Italije, ker raznašajo v svet laži," se izgovarja duce, ki s tem potrjuje, da nekaj je vendarle gnilega v Italiji.

Polica spoznan krivim tatvine.

Chicago. — Joseph Badger, bivši policaj v Oak Parku, je bil večraj spoznan krivim sodelovanjem pri ropu, ki ga je izvršila neka trojica, kateri je pomagaj. Obsojen je od enega do dvanajset let ječe. Badger se je priznal krivim.

POZIVI

Primoran sem javno pozvati vse moje dolžnike, ter želim, da čim hitreje mogoče poravnajo svoje dolgove in mi povrnejo. Jaz sem sam tudi v potrebi. Bicer bom prišeljen obelodaniti njih imena v javnosti. Louis Zaddel, P. O. Box 277, Lynch, Ky. — (Adv.)

IZENAM PRIJEDNI SLOVENSKE ORGANIZACIJE V CHICAGU.

Pioneer. Piknik dne 14. avgusta v Wildmarjevem vrtu, Willow Springs, Ill.
Zveza slovenskih organizacij, piknik dne 21. avgusta pri Johnu Wildmarju, Willow Springs.
Pioneer. Piknik dne 11. septembra v Clarendon Hillu, Ill.
Veseliča društva Pioneer dne 1. oktobra v auditoriju S. N. P. J.
OPOMBA: Ako priredba Vašega društva ni označena v gornjem seznamu, sporočite datum in druge podatke na naslov: JOHN PUTZ, 1534 S. Racine Ave.

IZ URADA KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

Tem potom se obvešča vse društvene tajnice in tajnice, kakor tudi druge pomembne članke, ki so prejeli pismo glede knjig in razun, da naj tista pisma upoštevajo le toliko, kolikor je to mogoče izvršiti v tem času, to je ako so knjige prodane, naj pošljejo denar na Upravništvo Književne matice S. N. P. J., ako pa knjig prodani niso, naj knjige ODRŽE pri sebi še nadalje, da se bodo ob priliki prodale. Toliko je pojanilo o tem. Philip Godina, upravitelj.

Ali imate mati pravilno pisati in štati angleško? Napišite "Slovensko-angleško slovar", katere je izdal in ima na prodaj Književna matice S. N. P. J.

Henri Duvernois: ČUDO

Nevihata se je razbesnela ob docela jasnem nebu.

Zajtrk je potekel povsem lepo. Gospod Latistien in njegova soproga Julija sta bila v svojem salonu kavu v družbi gospe Bedeuille, ene najlepših, najljubkejših in najbolj plavalasih ločenk. Dolež se je razvijal pogovor ob onih splošnih in običnih predmetih, ki se je treba nanje omejiti, če je prisotna tako občutljiva in tako razburljiva žena kot je Julija Latistien. Pogovarjali so se o počitnicah, o vijoličasti svili, z zlatimi nitkami pretkan kep, kot ga je dala v modo velika krojačnica, o novem avtomobilskem tipu in o biserni ogrlici. Gospod Latistien in Suzana Bedeuille sta se pogovarjala zelo živahno. Julijin molk se je zdel malone pritrjujoč. Vse je teklo lepo gladko. Po kavi so prišli na vrsto likerji in cigarete.

In končno povzame besedo gospa Latistien.

"Hočem," izjavi odločno, "biserno ogrlico, tak nizek avto in vijoličast kep."

"Kraj je dejal: 'Hočemo!'" se pošali gospod Latistien.

"Skopuh!" sikne ona.

In obrnjena k povabljenki nadaljuje:

"Skop je kakor uš. Ne sme se, Suzana, ni se čemu. Zadrževala sem se ves čas zajtrka. Bolna sem od tega. Zdaj je bruhanje na dan. Ali veš, kako se zove moj mož? Ni mu ime Avgust. Imenuje se — 'Ne'. Nisem se izrekla kake želje, vedno mi odgovori: 'Ne!' Čudim se v resnici se čudim, da je mogoče živeti v neprestanem zanikanju. Navdila se je pač zarana: iz rodbine izhaja, kjer je zavračanje vsega prišlo že povsem v navado, tako da ..."

"Naš grb je velik 'Ne'," zine gospod Latistien s poskušanim smehljajem. "Ali, Julija, pomisli vendar malo! Pogled mene! Jaz znam spraviti v sklad svoje želje s svojimi dohodki. Pa sem srečen."

Gospa Julija se grozeče dvigne.

"In jaz, — jaz sem nesrečna!"

"Ti se ne veš, kaj je to."

"Nesrečna —!"

"Suzana, prosim vas, spravite jo k pameti!"

Gospod Latistien se izmuzne znedosežno spretnostjo. Smukne do vrat, ne da bi ga bilo mogoče zadržati in izgine ko kafa.

"Tako torej!" konča Julija.

"Hotela sem ga pograbit od te strani in poizkusiti se to — da

bi ga morda bilo kaj sram pred tabo ... Nak! Ne poznam ga še. Ah, kako rada bi se ločila, če bi le mogla! A nicesar ne opustim, dokler se ne zgodi. Nocoj bova plesala. Vse razbijem, kar mi pride v roke. Pa bo vzdihoval, kod da so mu trenutki šteti. Saj je tako preveč navlake tu okoli, je bo vsaj nekaj manj. Tudi to je prav."

"No torej," pripomni gospa Bedeuille, "pridobiti ga hočeš pač s silovostjo. Tudi jaz sem hotela tako in verjemi mi, ta način ni dober. Opazovala sem te preje. Misliš sem: 'Spustila se bo v jok, pa ga omeheča!'"

"Nikdar nisem jokala; z njim tudi ne začnem."

"Treba je znati jokati," jo ustavi gospa Bedeuille. "Kakeš se oblastno, kričiš. On misli, da ima moškega pred seboj in ti odgovori, kakor bi odgovoril moškemu. Obratno pa bi ga premagala tvoja nemoč. Pravi gotovo smo me močnejše od moških in tudi vztrajnejše, a pokazati jim tega ne smemo, neumnica ti!"

"Ne znam jokati na povelje," mrmra Julija, "in odkar mi je poginil pešček. Do misel, nisem se potočila solze."

Gospa Bedeuille skomizgne z rameni. Ko pa se prepriča, da ju nihče ne posluša, se nagne k

svoji prijateljici in ji izda skrivnost. Nič da ni lažjega nego jokanje, če se ti zljubi. Treba je samo posnemati filmske igralke, ki dosežajo neverjeten uspeh s prav preprostimi in pravi nevarnim postopanjem: kaneš v očesni kot malo vode in malo glicerina; trenesi; oči se napolnijo s solzami, ki potem teko po lčih ..."

"Prav lepo je videti," zagotavlja mlada Suzana, "ker ostaja nos nedotaknjen. Neki odvratni pisatelj je pač dejal: 'Konec vsega je vedno — usekavanje ...' Pri tem se ti pa usekavati ni treba. In zagotavljam te, da to dobro ve očem."

"Ali si poskusila?"

"Večkrat."

"Kojak čakam, da bi poskusila tudi jaz!"

Poskušnja je pokazala resnico.

In še ta večer ni našel gospod Latistien, ko se je vrnil domov, divje furije, ampak razloščeno ženo, ki so ji z blesteh očmi polzele solze ...

"Kaj se je zgodilo?" vzklikne prepaden. "Kaka slaba novica? Ah, še vem: najima mala peščka Pistache ..."

"Pistache je zdrava. Sobarica jo je odvedla na prehod."

"Torej? Si nesrečna?"

"Vdajam se ... v usodo ..."

"A ti jokiš!"

"Kaj za to ..."

"Tega ne prenesem. Ne morem videti jokanja ... Razburja me ... Mala mačica moja! Imela boš svoj kep, svoj avto in svojo ogrlico ... Vse dobiš, kar hočeš ... A nasmej se! ... Ah smehljaj se ... Tako lepe je ta tvoj nasmev v solzah ... Grd človek sem ... Prosim te, odpusti mi! ... Počakaj."

Gospod Latistien poklekne, prime z obema rokama poslušno glavo svoje ženske in po božno arkne debelo solzo, ki je pritekla po njenem licu. Potem pa zesepefi:

"Ne več ... Prečudno je to ... Pravo čudo! ... Ta solza ... ta tvoja solza ... tako, tako sladka je bila."

ISČE SE.

S. S. M. P. dr. "Vijolica" išče naslov rojaka Fr. Beree, kateri je pred letom dni živel na 1659 W. 21st Street, Chicago, Ill. Rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi to naznanijo, zakar se že v naprej zahvalim; ako bo pa on sam ta oglas čital, prosim, da se takoj prijavi društvenemu tajniku na naslov: John Potiak, 490 Scott St., Milwaukee, Wis.—(Adv.)

V NAJEM SE ODDA

stanovanje za štiri samce, opremljene sobe z vsem potrebnim, notri je tudi kopalnica in peč za kuhati. Odda se s hrano ali brez hrane kakor kdo hoče. Oglasite se pri lastniku na: 1323 So. Maple Ave., Berwyn, Ill. (Adv.)

"RAVNO TO KAR STE ISKALI"

Mi vam nudimo:—

Novo 6 sobno iz opeke zidano hišo.

Novo šest sobno leseno hišo, ravnokar dovršeno.

Ako imate prazno loto jo vzamemo pri nakupu v zameno.

Pišite na naslov: "Kontraktor", P. O. Box 406, Warren, Ohio. (Adv.)

NAZNANILO

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopilih, črtanih in izločenih članov naznaniti upravnilstvu Prosveta, da so lahko točno vredni imenik za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošiljate glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravnilstvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošiljate na našaš zato pripravljenih listinah vse naslove upravnilstvu Prosveta posebej. Upravnilstvo uljudno apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. Philip Godina, upravitelj.

POJASNILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM IN POŠILJATELJEM RAZNIH NAZNANIL.

Kadar pošljete listu Prosveta, kakorimkoli naznanila in zahvale o smrti, tedaj vselej po-vejte v planu, ali želite imeti plačan oglas ali kot navadno vest. Ako je priobčeno kot navadna vest, se izpusti iz naznanila vse osebne zahvale in imena posameznikov, ter se tako naznanilo priobči brezplačno. Kadar pa hočete imeti priobče no celo vrsto raznih imen in drugih stvari, je pa to oglas, za katerega se mora plačati, to ve-lja za člana in za nečlane. Na- dalje velja isto tudi za razne prireditve, veselice, shode, itd. Vselej je treba povedati ali ho-čete imeti plačan oglas ali samo navadno članikarke vest, tud v takem slučaju se za navadno vest, naredi stvar bolj na krat-ko in se pove le važnejši del. Če pa naročite, da naj bo plačan o- glas, se priobči vas, kar zahte- vate. Isto tako velja za vsa dru- ga naznanila če se koga tiče, ž- nitvene ponudbe, prodaje, itd. Za vse take stvari se mora ved- no povedati, da naj bo to oglas, kolikokrat naj se isti priobči in da bodete zanj plačali. To po- jasnimo dajem radi tega, ker je to sklep konvencije, da se potem ravnamo vsi, društva, člani, na- ročniki in upravnilstvo lista. Prosim, da to upoštevate in se potem ravnamo. — Filip Godina upravitelj.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Julija 31.27) po- menj, da vam je naročnina po- tekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejme- te, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list pla- čan in ga ne prejmete, je mo- goče vstavljen v sled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naki zastopniki so vsi dru- štveni tajniki in drugi zastopni- ki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta za \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člana \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

UPRAVNISTVO

"PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

All ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošlje- te svojcem v domovino.

DON CORREA

(Dolje.)

Ko so se vsi zasmeli nad kročnikom, ki je bil tako neverjetno hitro prazen, se je Mari- je začudeno ozrla in se sama zamejala. Nihče še ni videl njenega smeha in vsi so bili začu- deni nad čarom, ki se je, kakor bi bil prišel z nebes, tako nepričakovano razlil po njenem tujem obrazu in ravno tako hitro izginil, ko je sramežljivo povsila oči.

Med tem je nastal mrak in družba se je po končani pojedini še nekaj časa izprehajala na prostem, da bi uživala prijetni večerni hlad, ki je tako blagodejno vel čez morje in deželo. Med pomenki ljudi, ki so hodili sem in tje, je ostala Zambo, sedaj Marija, sama, kakor se pač zgodi človeku potem, ko je zbujal prej ne- kaj skromne pozornosti. Stala je ob strani pod skupino visokih palm, naslonjena na eno in gledala nepremično proti zapadu, kjer se je svetil srp zahajajočega meseca nad morjem, in še tako močno, da so palme metale svoje sen- ce. Krajni rob velike zlate zvezde je v daljni solnčni luči še posebej žarel, kakor kak tanek, bleščeč prstan, dočim je Zambo s svojimi bist- rimi očmi zasledovala podrobnosti, ki so se proti sredini meseca vedno bolj izgubljale, ker jih luč še ni več tako jarko obsevala, ki pa so ji vendar bile znane. Vedno pa ji je oko zopet uhajalo na bleščeči prstan. Bilo je menda zad- nje sporočilo stare, pač že pred tisoč leti pro- padle vere, ki se je v deklici motno oglašalo ali iz stare domovine ali pa od mrtve matere; mo- goče se je nevede še enkrat obrnila proti po- zabljeni Seleni, predno je sledila zlati božič, pred katere oltarjem je danes stala, kratko, kakor proseče je izgnila svojo roko proti me- secu.

Tedaj jo je nekdo rahlo prijel za roko; bil je Don Correa, ki se ji je previdno približal in ji dal roko na usta, v znamenje, naj molči. Potem ji je nataknil svetel obroček na prst in jo je hitro poljubil na usta, na kar je odšel, ka- kor je prišel — ne da bi ga kdo videl. Kmalu nato se je družba razšla in Zambo se je vrnila s svojo gospodinjo domu.

Takoj drugi dan je poslal admiral dve ladji, ki jih ni več potreboval, s pismi na mor- je, eno proti Braziliji, drugo proti Portugalski. Na ono, ki je šla v Brazilijo, je spravil še ju- traj Zambo a strežnico in jo je posebe priporo- čil poveljniku. Sestra njegove že davno pokoj- ne matere je živela v Janeiru kot opatica v sa- mostanu dominikank. Njej je poslal Zambo s pismom, v katerem je prosil opatico, naj vz- ame krščeno poganko v varstvo samostana, naj jo nauči krščanskih šeg in lepega vedenja in pripravi za pot med svet, da ji bo za vse to hva- ležen in po potrebi rad na uslugo.

Seveda je bilo že prej določeno, da se bodo ladje odpeljale; da mora tudi Zambo oditi, za to se je odločil hitro in nepričakovano, tako da so ladje že davno bile na morju, ko so se je- zuiti zopet hoteli polastiti čudovite zamorke in jo spraviti v svoje roke; tako je bodoča božja pot na zapadnem obrežju Afrike bila zaenkrat postavljena v zrak in je tam tudi ostala.

Zambo — Marija sama ni vedela, kaj se z njo godi. Ko je admiral, dajal svoja zadnja povelja na ladji in odhajal, se za slovo pri nji ni prav nič dalje mudil ko pri drugih manj znanih osebah; vzel je njeno drobno rjavo ro- čico samo za trenutek v svojo, jo pogladil in re- kel svojih dobrih krščencev, tako da je lahko vsak ališal, par prijaznih besed, nato pa se je obrnil in se ni več ozrl. Zdelo pa se je, da je razumel preprosto dale narave vso stvar že tako daleč, da je onih par ljubeznivosti, ki jih je doživelo

od admiral, in podarjeni prstan ohranilo skro- no zase, dasi so ženske že lahko izpregovorile par besed z njo in se je na ladji že naučila ne- koliko portugalsko občujati.

V tem času so bila tudi pogajanja s kra- ljem Angole končana in kraljica je odšla s svo- jim spremstvom. Zvijstost in zgornost črne di- plomatke ni mogla preprečiti, da bi ne postal njen brat vazal portugalske krone in Don Cor- rea regent Angole. Kraljestvo je vjedal več let.

Na koncu prvega leta pa se je peljal v Rio de Janeiro, da bi vzel svoj zaklad, ki si ga je tam shranil, in praznoval poroko. V zahvalo za njegove zasluge je dodal kralj njegovemu grbu dva zamorska kralja z zlatimi kronami, ki sta držala njegov ščit. Te podobice je poklonil svoji budoči gospe za okrasek in jih je dal lično na- praviti po orodju, okraških in tapetah, ki jih je naročil v evropskih fabrikah. Ko se je peljal v pristan v Rio de Janeiro, je še na ladji raz- misljal o sliki, ki jo je nameraval naročiti in ki bi kazala Zambo — Marijo v obleki kraljice iz Sabe, kako jo krstijo in ji dva zamorska kralja držita posodo v blagoslovljeno vodo. Ko pa je prišel v samostan dominikank in stal v govoril- nici, da bi svojo teto opatico vprašal po mladi ženski, mu je po pozdravu s suhimi besedami odgovorila, da je ona rjavka pred nekaterimi dnevi pobeignila in izginila.

Don Correa je obledel in osupnil, kakor bi ga strela zadela. Prva njegova misel pa ni bila jeza nad begunko, ampak nad njegovo lastno bedastoto. "Čemu nisi tega ubogega bitja ob- držal pri sebi!" — si je dejal — "in jo kar poro- čil, kakoršna je bila! Sedaj bo šla samo v po- gubo!"

Vprašal je nuno, ali nič ne sumijo, zakaj je pobeignila in kam se je obrnila? Ona pa je vae zanikala in samo še rekla, naj da general to žensko, če mu je toliko do nje, sam iskati, za kar ima pač več moči in vpliva ko ona. Šele sedaj se je podal v svoje stanovanje v Rio de Janeiro, ki ga je mislil pripraviti za poroko. Videl je, da je par zabojev z naročenim blagom že prišlo; namestu da bi jih odprl, pa je poslal ljudi na vse strani, ki bi naj iskali begunko in se je podal sam na pot, poln usmiljenja z nje- no neizkušnostjo. Prvotna zaljubljenost, ki ga je zgrabila ob prvem pogledu, se je med tem razvila v globoko čustvo, v nekako notranjo potrebo, da bi bil tej ubogi duši, tako izven vsa svetovnega trušča prav od srca dober, in vprašal se je, ko jo je zamaž iskal, ali se ni s svojimi zunanjimi zoper preprostost tega ne- dožnega bitja, tako da jo je sedaj za kazen iz- gubil. Z brikostjo, če smemo to besedo rabiti pri takem velikem gospodu in vojačku, se je spominjal razkošnega sprejema, ki ga je nekoč pripravil zlobni gospoj Feniz, in kako žalosten je bil konec vseh onih sijajnih priprav.

Da bi izvedel kaj več o dejanju in nehanju Marije v samostanu, je zopet pohitel tje in vprašal opatico mejno in ne brez nekolike je- ze, ki ni pristojala tako visokemu gospodu in se je zdel pretirana za tako več, po vsem tem. Stara gospa z zlatim križcem na praih ga je iz rejenih oči meškajoče pozorno pogledala in je potem zelo hladno pripovedovala same dobre reči o zamorki, kakor je imenovala Marijo, dasi ni bila nobena zamorka. Da se je portugalske- ga jezika že precej naučila in da je zelo rada opravljala tenaka opravila. "Kakšna opravi- la?" je vprašal Don Correa, ki je vedel, da so dame v tem samostanu delale ravno tako ma- lo, kakor one zunaj. Bal se je torej, da so zlo- rabili deklico za nisko, če ne naravnost suže- njako delo in da je zaradi tega pobeignila. Toda opatica se je ognila prašanju in je začela še dalje pripovedovati razne ugodne reči o ubegli deklici, tako da je gospodu postalo težko in bridko pri srcu, ko je vse to poslušal. Svoje pripovedovanje je končala z besedami: In mi ne bili bi mislili, da bo na tako grd način po- beignila!"

(Dolje prihodnjič.)

MOŽ, KI BI BIL RAD OB- GLAVLJEN.

Neki detektiv je opazil na Aleksandrovm trgu v Berlinu nekega mladeniča, ki je po svo- jem čudnem vedenju vzbudil njegovo pozornost. Detektiv ga je ustavil in neznanec mu je za- čel pripovedovati, da se piše Harry Frankenstein in da ima na vesti nič manj kot tri umore. Detektiv ga je odpeljal na poli- cijo, kjer je doždevni morilec povedal, da je Grevesmühlenu v prepiru umoril sinova lastnika, ki sta ga zalotila pri delu. Nato je prosil, naj ga s svojlo teh zlo- činov obglavijo.

Policija je seveda takoj spo- znala, da ima posla z blaznikom, vendar je sklenila, da njegove navedbe dobera prouči. Pri tem se je izkazalo, da je bil Harry Frankenstein zaprt v neki bla- znici, iz katere je v aprilu letoš- njega leta pobeignil. Umor kosca si je bil izmislil, vlom v Frank- furtu pa je v resnici zagrešil. Tudi je odgovarjalo resnici, da sta ga pri tem zalotila sinova gospodarja in ga pregnala. On pa ju ni umoril, kakor je zatrje- val detektivu, temveč ju je le lahko ranil z nožem.

FARMA NA PRODAJ

Proda se 60 akrov obsegajoča farma, 40 akrov je izčiščenega, hliša, štala in hlev. Dobra zem- lja v slovenski naselbini. Sedaj se vidi lahko kakšen je pridelek. Prodaj na nizko ceno. Takoj je plačati le \$600.00 drugo pla- čate na lahke obroke in z mali- mi obrestmi. Kdor želi to kupiti naj pride osebno ali pa naj piše lastniku na naslov: John Or- bick, c. of Niagara Hotel, Nia- gara, Wis. (Adv.)

ZDRAVLJENJE BOLANIH NOG

Odprite rano, nlijas, napete žile in kolna bolezen

se lahko zdravijo doma med vašim delom. Pišite po brezplačno knji- žico "Kako zdraviti bolne noge." Opišite vaš slučaj bolezi.

A. C. Lingo Pharmacy, 1436 Green Bay Av., Milwaukee, Wis.

Dve darili za nove naročnike

Ador se potrudil v sodanji kam- panji in dobi osem polletnih ali štiri celoletne naročnine za dnev- nik "Prosveto" in pošlje celo vsoto upravnilstvu, dobi krasno samonapejno pisalno pero in avtomatični svinčnik s lepim zlatim znakom S. N. P. J.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENC—izvrstna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane...\$5.00

Slovensko-Angelska Slovnica—zelo poučna in lahko raz- umljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo...\$2.00

Zakon Biogenesije—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro...\$1.50

Pater Malaventura—V Kabaretu—zanimiva povest iz živ- ljenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, iz- vrstno spopolnjena s slikami...\$1.50

Zajedalci—resnična povest in prava ilustracija doselej skri- tega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki...\$1.75

Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenli pa Ivan Molek...\$1.00

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo...50c

"Hrbtenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epi- logom—mehko vezana, stane samo...25c

"Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člana—stane samo...20c

Pišite ponje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Kampanja za dnevnik

Vsi aktivni člani S. N. P. J. naj gredo na agitacijo! Dnevnik mo- ra imeti preko 10,000 naročnikov še to leto. Agitatorje, ki bodo delavni, čakajo lepe knjižne nagrade.

Kampanja za nove naročnike na dnevnik "Prosveto" se otvori 15. februarja 1927 in se zaključ 15. novembra 1927.

Vsako, ki se naroči na dnevnik "Prosveto" in ki doselej še ni bil na- ročnik, bodi na pol leta ali za celo leto, ali če stari naročnik pošlje dve ali več naročin NOVIM NAROČNIKOM, je deležen nagrade v knjigah iz za- loge Književne Matice S. N. P. J.

Pogoj za nagrado je NOV NAROČNIK in vsakdo mora poslati celo vsoto naročnine brez vsakega odbitka poštnine ali provizije upravnilstvu "Prosveto". V tej kampanji ni dovoljena nobena provizija. Kdor si vname provizijo, ne dobi nagrade.

Za eno polletno naročnino na dnevnik je pošiljatelj deležen knjige "Jimie Higgins," ki je vredna \$1.00. Za eno celoletno naročnino je poš- ljalatelj deležen "Slovensko-angelske slovnice," vredne \$2.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$2.00.

Za dve celoletni naročnini dobi pošiljatelj knjige "Ameriški Slovenci," vredne \$5.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vredno- sti \$5.00.

Bratje in sestre S. N. P. J., kakor tudi drugi rojaki in rojakinje, ki še niste naročili na dnevnik "Prosveto," sedaj se vam nudi ugodna prilož- na, da si za majhno vstopico nabavite dober list in poleg tega dobita še dobro knjigo ZASTONJI!

Pošrite se s naročbo! Pošljite naročnino še danes! Naročnina "Pro- sveto" za eno leto je \$6.00, za pol leta \$3.00. (Za Chicago in Cicero je \$7.50, člani plačajo \$6.30, za Evropo pa \$9.00.) Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 za celo leto ali \$2.40 za pol leta, ker člani plačajo pri anonsmentu \$1.20 na leto za tednik.

Mladinski List stane za eno leto \$1.20.

Van planu in denar pošljite na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.